

[Avaleht](#) > ... > [Perekonnaasjad Ja Pärimine](#) > [Seaduslik Lastega Välismaale Suundumine Või Sinna Elama Asumine](#) > Croatia

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Seoses asjaoludega, mille puhul vanem võib lapse ilma teise vanema nõusolekuta viia seaduslikult teise riiki, tuleb eristada järgmisi olukordi:

a) vanem, kelle juures laps elab, soovib lapse viia seaduslikult teise riiki, ja

b) vanem, kelle juures laps ei ela, aga kellega lapsel on isiklik suhe, soovib lapse viia seaduslikult teise riiki.

a) Vanem, kelle juures laps pärast lahtust elab, võib oma igapäevase hoole osana viia lapse seaduslikult teise riiki (nt ühepäevareisile) tingimusel, et see ei ohusta teise vanema õigust säilitada lapsega isiklik suhe, nagu on sätestatud perekonnaseaduse (*Obiteljski zakon (Narodne Novine)* (NN; Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne) nr 103/15 ja 98/19, 47/20, 49/23 – Horvaatia konstitutsioonikohtu (*Ustavni sud Republike Hrvatske*) otsus, ja 156/2023) artiklites 95 ja 119. Olenemata sellest, kas vanematel on ainuhooldusõigus või ühine hooldusõigus, on kummalgi neist juhul, kui laps viibib nende juures, õigus teha iseseisvalt igapäevaseid lapsega seotud otsuseid (perekonnaseaduse artikkel 110). Kui vanematel on pärast lahtust ühine hooldusõigus (perekonnaseaduse artikkel 104), tuleb lapsele olulised otsused teha üksmeelselt (perekonnaseaduse artikkel 108). Kuna ajutise teise riiki mineku (nt ühepäevareis) eesmärk ei ole lapse alalise või ajutise elukoha muutmine, ei ole seda esitatud perekonnaseaduse artiklis 100 lapse põhiõiguste ammendavas loetelus ning seega tuleks vastavalt kohaldada perekonnaseaduse artikli 99 lõike 2 sätteid. Sama kehtib juhul, kui vanemal, kelle juures laps pärast lahtust elab, on osaline ainuhooldusõigus (perekonnaseaduse artikkel 105). Kui aga vanemal, kelle juures laps pärast lahtust elab, on kohtu korralduse kohaselt täielik ainuhooldusõigus, ei ole tal lapse ajutiselt teise riiki viimiseks teise vanema nõusolekut vaja (perekonnaseaduse artikli 105 lõige 5).

b) Kui vanem, kelle juures laps pärast lahtust ei ela, aga kellega lapsel on jätkuvalt isiklik suhe, otsustab lapse seaduslikult viia teise riiki, võib ta seda teha tingimusel, et see teises riigis viibimine on ajutine (nt ühepäevareis) ja toimub ajal, mil see vanem kasutab oma lapsega suhtlemise õigust (perekonnaseaduse artikkel 121), ja tingimusel, et seda õigust ei ole kohtu korraldusega keelatud ega piiratud (perekonnaseaduse artiklid 123–126). Olenemata sellest, kas vanematel on ainuhooldusõigus või ühine hooldusõigus, on kummalgi neist juhul, kui laps viibib nende juures, õigus teha iseseisvalt igapäevaseid lapsega seotud otsuseid (perekonnaseaduse artikkel 110). Kui vanematel on pärast lahtust ühine hooldusõigus (perekonnaseaduse artikkel 104), tuleb lapsele olulised otsused teha üksmeelselt (perekonnaseaduse artikkel 108). Kuna ajutise teise riiki mineku (nt ühepäevareis) eesmärk ajal, mil see vanem kasutab oma lapsega suhtlemise õigust, ei ole lapse alalise või ajutise elukoha muutmine, ei ole seda esitatud perekonnaseaduse artiklis 100 lapse põhiõiguste ammendavas loetelus ning seega tuleks vastavalt kohaldada perekonnaseaduse artikli 99 lõike 2 sätteid. Sama kehtib juhul, kui vanemal, kelle juures laps pärast lahtust elab, on osaline ainuhooldusõigus (perekonnaseaduse artikkel 105), sest vanemal, kes hoiab lapsega otsest isiklikku suhet, on vabadus ja õigus esindada last igapäevaküsimustes ajal, mil laps viibib tema juures (vastavalt perekonnaseaduse artiklitele 110 ja 112

koostoimes artikli 105 lõikega 1).

Nendes olukordades tuleks rõhutada perekonnaseaduse artikli 111 sätete olulisust, sest mõlemad vanemad, olenemata sellest, kas neil on ühine hooldusõigus või ühel vanemal ainuhooldusõigus, on kohustatud andma teineteisele lapse kohta teavet, sealhulgas teavet lapsega teise riiki minemise kohta. Lisaks sellele, et see on vanemate seaduslik kohustus, on piiri ületamisel nõutavad isikut tõendavad ja muud dokumendid, mis lapsel või teda saatval vanemal peavad kaasas olema.

Kui üks vanem arvab, et teine vanem võib ajutist lapsega välisriiki minemist kuritarvitada, on tal võimalus taotleda kohtult hagita menetluses ühe perekonnaseaduse artiklis 418 osutatud meetme võtmist, et tagada vanema ja lapse isikliku suhte hoidmist käsitleva korralduse täitmine, või ühe perekonnaseaduse artiklis 419 osutatud meetme võtmist, millega tagatakse lapse ohutu naasmine.

Kõige soovitatavam lahendus on see, et vanemad jõuavad kokkuleppele nii selles kui ka muudes küsimustes, mida nad seejärel saavad reguleerida ühise hooldusõiguse kavaga (perekonnaseaduse artikli 106 lõige 3).

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Lapse mis tahes (alaline) viimine teise riiki eesmärgiga muuta lapse ajutist või alalist elukohta, nõuab mõlema vanema nõusolekut. Olenemata sellest, kas vanematel on ühine hooldusõigus või ühel vanemal osaline ainuhooldusõigus, peab vanem, kes soovib last teise riiki viies muuta lapse ajutist või alalist elukohta, saama selle tegemiseks teise vanema kirjaliku nõusoleku (perekonnaseaduse artiklid 100 ja 108). Kui aga ühel vanemal on täielik ainuhooldusõigus, on võimalus, et ta ei pea lapse teise riiki viimiseks eesmärgiga muuta lapse ajutist või alalist elukohta, saama teise vanema nõusolekut (perekonnaseaduse artikli 105 lõige 5).

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui vanem soovib last teise riiki viies muuta lapse ajutist või alalist elukohta, aga ei saa teise vanema kirjalikku nõusolekut, määrab kohus hagita menetluses kindlaks, kumb vanem last selles küsimuses esindab, et kaitsta lapse parimaid huve (perekonnaseaduse artikli 100 lõige 5 ja artikli 478 lõige 1). Enne selle hagita menetluse algatamist peab toimuma kohustuslik kohtuväline nõustamismenetlus, mille puhul sotsiaalhoolekandekeskuse eksperdid püüavad aidata vanematel jõuda selles küsimuses kokkuleppele (perekonnaseaduse artikkel 481 – kohustuslik kohtuväline nõustamismenetlus kui perekonnaseaduse artikli 100 lõikes 5 osutatud menetluse algatamise menetluslik nõue). Kui vanemad ei suuda kohustusliku nõustamismenetluse käigus kokkuleppele jõuda, otsustab selle küsimuse üle kohus hagita menetluses, võttes eelkõige arvesse järgmist: lapse vanus ja arvamus; lapse õigus hoida teise vanemaga isiklikku suhet; vanemate soov ja valmidus teha hooldusõiguse teostamisel koostööd; vanemate isiklikud asjaolud; vanemate alaliste või ajutiste elukohtade vahemaa ning koht, kuhu laps peaks kolima, ning nende kohtade vaheline transpordiühendus; vanemate liikumisvabadus (perekonnaseaduse artikkel 484).

Tuleb aga rõhutada, et kui ühel vanemal on täielik ainuhooldusõigus, ei pea ta lapse viimisel teise riiki eesmärgiga muuta lapse ajutist või alalist elukohta, saama teise vanema nõusolekut, st sellisel juhul ei ole teise vanema vastuväitel õiguslikku tagajärge (perekonnaseaduse artikli 105 lõige 5).

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid

Nagu on osutatud küsimuste 1–3 vastustes, reguleeritakse vanemate õigusi ja kohustusi perekonnaseadusega erinevalt, olenevalt sellest, kas laps viiakse teise riiki ajutiselt (nt ühepäevareisile, millega ei ohustata teise vanema õigusi) või alaliselt eesmärgiga muuta lapse ajutist või alalist elukohta.

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.